

WYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2012 R.^{1/}

Zbiory głównych upraw rolnych w 2012 r. przedstawiają się następująco:

- **zboża ogółem** - 1831,1 tys. t, tj. mniej od zbiorów ubiegłorocznych o 3,3% i na poziomie zbliżonym do średniej z lat 2006-2010 (spadek o 0,2%);
- **rzepak i rzepik** - 18,8 tys. t, tj. mniej od zbiorów ubiegłorocznych i średnich zbiorów z lat 2006-2010 odpowiednio o 45,7% i 52,5%;
- **ziemniaki** - 1110,5 tys. t, tj. mniej od zbiorów uzyskanych w roku poprzednim o 6,2% ale o 1,7% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- **buraki cukrowe** - 403,9 tys. t, tj. więcej od zbiorów z 2011 r. i od średnich zbiorów z lat 2006-2010 odpowiednio o 13,5% i 13,1%;
- **siano łąkowe** - 803,6 tys. t, tj. mniej o 1,1% od zbiorów z 2011 r., ale więcej o 0,3% od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w 2012 r. miały przede wszystkim następujące czynniki:

- słabszy stan upraw przed ich wejściem w stan zimowego spoczynku jesienią 2011 r., z uwagi na słabe i nierówne wschody spowodowane jesienną suszą. Rośliny były słabiej rozkrzewione i w gorszej kondycji, stąd gorzej zniosły ekstremalne warunki w okresie zimy,
- stosunkowo wysokie (jak na tę porę roku) temperatury w styczniu, powodujące rozhartowanie roślin ozimych i zmniejszenie mrozoodporności,
- duże spadki temperatury na przełomie stycznia i lutego przekraczające -25°C przy gruncie, przy jednoczesnym braku okrywy śnieżnej i silnych wiatrach, powodujące wymarznącie ozimin i straty w zasiewach jakich nie notowano w ostatnim 30-leciu,

^{1/} Informacja zawiera wyniki trzeciego w 2012 r. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów upraw rolnych, opracowane na podstawie wyników badań reprezentacyjnych plonów i zbiorów upraw rolnych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, szacunków i ekspertyz rzeczoznawców terenowych i wojewódzkich oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej. Powierzchnię upraw przyjęto według wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich” oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej.

- konieczność wykonywania przesiewów po zaoranych oziminach, często materiałem siewnym o niższej jakości z powodu niedoboru kwalifikowanego materiału siewnego,
- znacznie niższy niż w poprzednich latach, areał uprawy zbóż ozimych – posiadających wyższy potencjał plonotwórczy.

Korzystnie natomiast wpłynęło:

- wczesne ruszenie wegetacji, (w połowie marca), umożliwiające szybkie dokonywanie przesiewów po zaoranych oziminach,
- przeprowadzenie w optymalnych terminach agrotechnicznych oraz sprzyjających warunkach pogodowych siewów zbóż jarych, buraków oraz sadzenia ziemniaków,
- zwiększenie w strukturze zasiewów udziału kukurydzy na ziarno, posiadającej duży potencjał plonotwórczy,
- bardzo dobre plonowanie zbóż jarych i rzepaku jarego,
- wyjątkowo korzystny układ warunków wilgotnościowo-termicznych dla wegetacji okopowych i roślin pastewnych,
- dobre warunki atmosferyczne podczas zbioru zbóż i rzepaku, umożliwiające zbiory bez strat.

Zboża

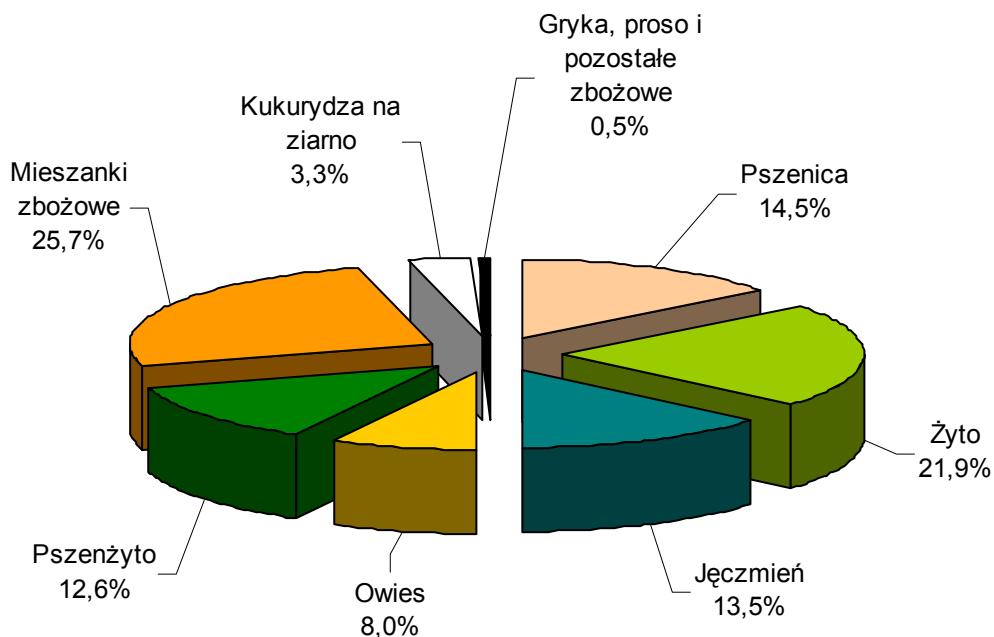
Według wyników badania „Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów, pogłowie zwierząt gospodarskich”, przeprowadzonego w czerwcu 2012 r. oraz sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej, **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) wyniosła 589,8 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej i średniej z lat 2006-2010 odpowiednio o 0,6% i o 7,8%.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 567,3 tys. ha, z tego udział powierzchni zbóż jarych wyniósł aż 61,0%, natomiast zbóż ozimych tylko 39,0%. W porównaniu do roku ubiegłego udział powierzchni zbóż jarych zwiększył się o 22,8 p. proc., tym samym zmniejszył się udział zasiewów zbóż ozimych.

Zmniejszyła się aż o 17,7% powierzchnia zasiewów **zbóż intensywnych** (pszenica jęczmień i pszenżyto) w porównaniu z powierzchnią ubiegłoroczną i wyniosła 239,6 tys. ha. Udział zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 42,2%, tj. o 7,9 p. proc. mniej niż w roku poprzednim.

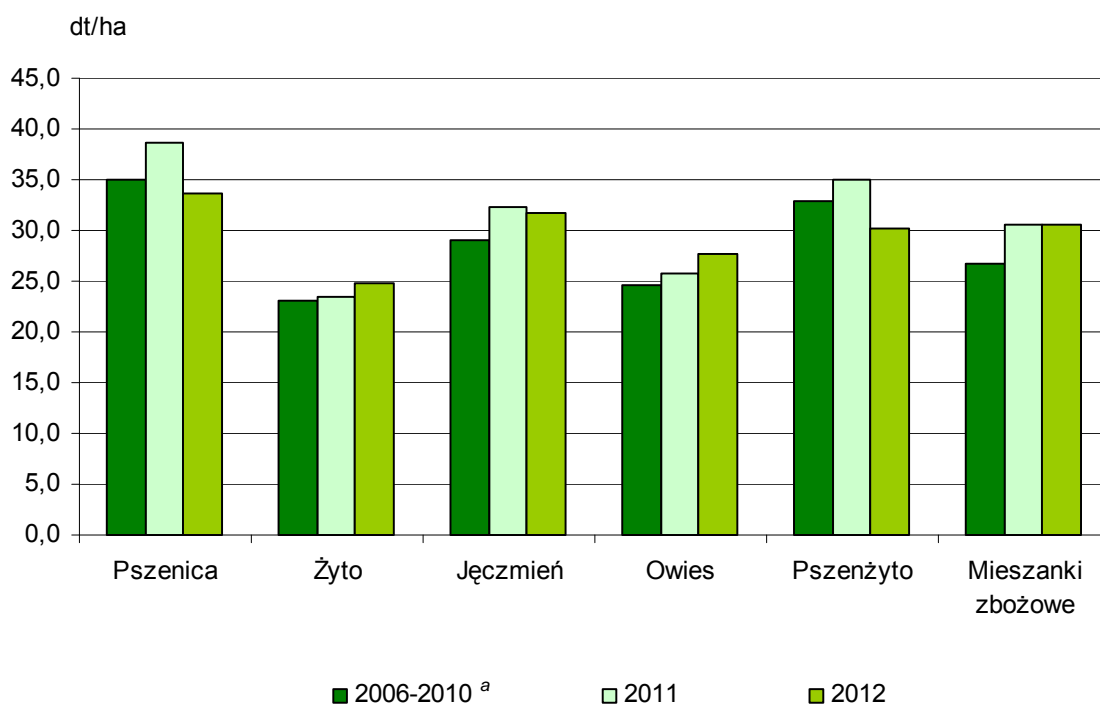
Zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zasiano 327,7 tys. ha, tj. o 12,7% więcej w porównaniu z rokiem 2011, a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 57,8% i był większy o 7,9 p. proc.

Struktura powierzchni upraw zbożowych w 2012 r.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 31,0 dt/ha, tj. o 0,9 dt/ha (o 2,8%) mniej niż w 2011 r., ale w porównaniu do średniej z lat 2006-2010 więcej o 2,3 dt/ha (o 8,0%).

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

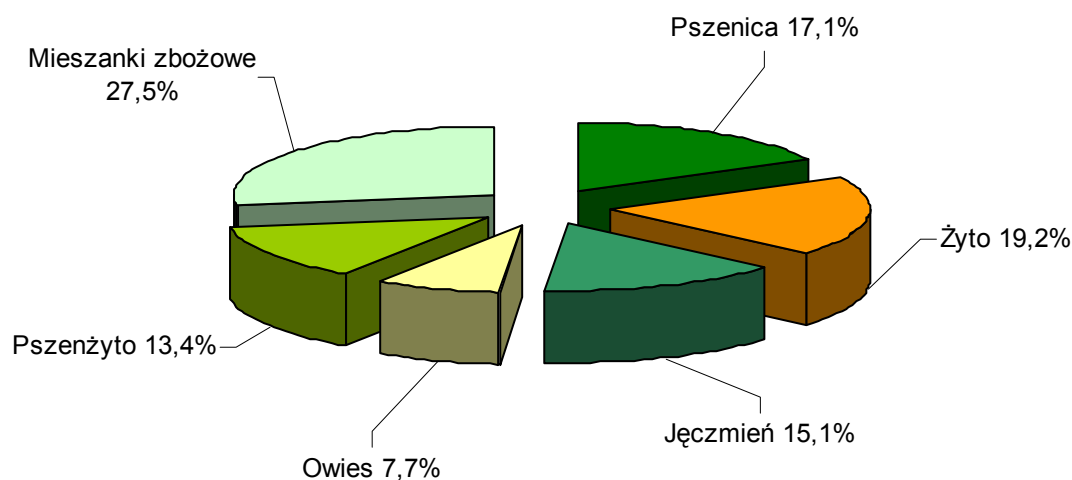

^a Przeciętne roczne.

Zbiory zbóż ogółem w 2012 r. wyniosły 1831,1 tys. t i były niższe zarówno od zbiorów ubiegłorocznych o 61,6 tys. t (o 3,3%), jak i od średnich zbiorów z lat 2006-2010 o 2,8 tys. t (o 0,2%).

Spadek zbiorów zbóż w porównaniu z rokiem poprzednim jest wynikiem niższych plonów, oraz zmniejszonej powierzchni ich zasiewów.

Struktura zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami w 2012 r.

Tabl. 1. Produkcja zbóż

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006-2010 ^a	2011	2012		
	w liczbach bezwzględnych		2006-2010= =100 ^a	2011=100	
OGÓŁEM					
Powierzchnia w tys. ha	639,7	593,7	589,8	92,2	99,4
Plony z 1 ha w dt	28,7	31,9	31,0	108,0	97,2
Zbiory w tys. t	1833,9	1892,8	1831,1	99,8	96,7
w tym ZBOŻA PODSTAWOWE Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI					
Powierzchnia w tys. ha	628,2	582,0	567,3	90,3	97,5
Plony z 1 ha w dt	28,3	31,2	29,6	104,6	94,9
Zbiory w tys. t	1780,0	1817,6	1680,7	94,4	92,5

^a Przeciętne roczne.

Powierzchnia kukurydzy uprawianej na ziarno w 2012 r. wyniosła 19,7 tys. ha i była prawie dwukrotnie większa od powierzchni z 2011 r. (wzrost o 93,5%), a w porównaniu do średniej z lat 2006-2010 wzrost ten wyniósł 108,3%.

Plony ziarna kukurydzy ukształtowały się na poziomie 74,4 dt/ha i były o 3,8% wyższe od uzyskanych w roku poprzednim, natomiast **zbiory** wyniosły 146,7 tys. t, tj. o 73,6 tys. t (o 100,7%) więcej od uzyskanych w 2011 r.

Rzepak i rzepik

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ozimego i jarego łącznie wyniosła zaledwie 10,4 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej i średniej powierzchni z lat 2006-2010 odpowiednio o 41,6% i 36,5%.

Zasiewy rzepaku jarego stanowiły aż 45,5% ogólnej powierzchni uprawy rzepaku.

Plony rzepaku i rzepiku oceniono na 18,1 dt/ha, tj. mniej odpowiednio o 7,2% od zbiorów z 2011 r. i o 25,2% od średnich zbiorów z lat 2006-2010. Na poziom tegorocznych plonów, szczególnie rzepaku ozimego, negatywnie wpłynęło wymarznienie roślin na plantacjach, na przełomie stycznia i lutego, a także niekorzystne warunki pogodowe w późniejszym okresie wegetacji, tj. w momencie kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

Zbiory rzepaku i rzepiku według szacunku wynikowego oszacowano na 18,8 tys. t, tj. mniej od ubiegłorocznych i średnich z lat 2006-2010 odpowiednio o 45,7% i 52,5%. Główną przyczyną tak niskich zbiorów były straty powierzchni zasiewów odmian ozimych oraz ich niskie plonowanie.

Tabl. 2. Produkcja rzepaku i rzepiku

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006-2010 ^a	2011	2012		
	w liczbach bezwzględnych			2006-2010 = =100 ^a	2011=100
Powierzchnia w tys. ha	16,4	17,8	10,4	63,5	58,4
Plony z 1 ha w dt	24,2	19,5	18,1	74,8	92,8
Zbiory w tys. t	39,6	34,7	18,8	47,5	54,3

^a Przeciętne roczne.

Ziemniaki

Sadzenie ziemniaków w 2012 r. przeprowadzono na ogół w optymalnych warunkach agrotechnicznych. Ciepła i dość sucha pogoda w II i III dekadzie kwietnia oraz w I dekadzie maja sprzyjała sadzeniu ziemniaków, a lekka susza w okresie wschodów poprawiła ich ukorzenie.

Czerwcowe i lipcowe opady deszczu wpłynęły korzystnie na wytworzenie zielonej masy i plonowanie odmian wczesnych, a następnie sierpniowe opady przyczyniły się do intensywnego wzrostu odmian późniejszych.

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** wyniosła 41,7 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 8,1% i od średniej z pięciolecia 2006-2010 o 25,8%.

Zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaka było spowodowane głównie trudnościami w sprzedaży ziemniaków ze zbiorów 2011 oraz niskimi cenami rynkowymi na ziemniaki jadalne.

Plony ziemniaków w 2012 r. wyniosły 266 dt/ha i były nieco wyższe od notowanych w 2011 r. (o 1,9%) oraz o 37,1% wyższe od średnich zbiorów z lat 2006-2010. Dla plonowania wszystkich odmian tego gatunku (bardzo wczesnych, wczesnych do średnio późnych i późnych) jest to drugi z kolei rok o bardzo korzystnych warunkach agroklimatycznych.

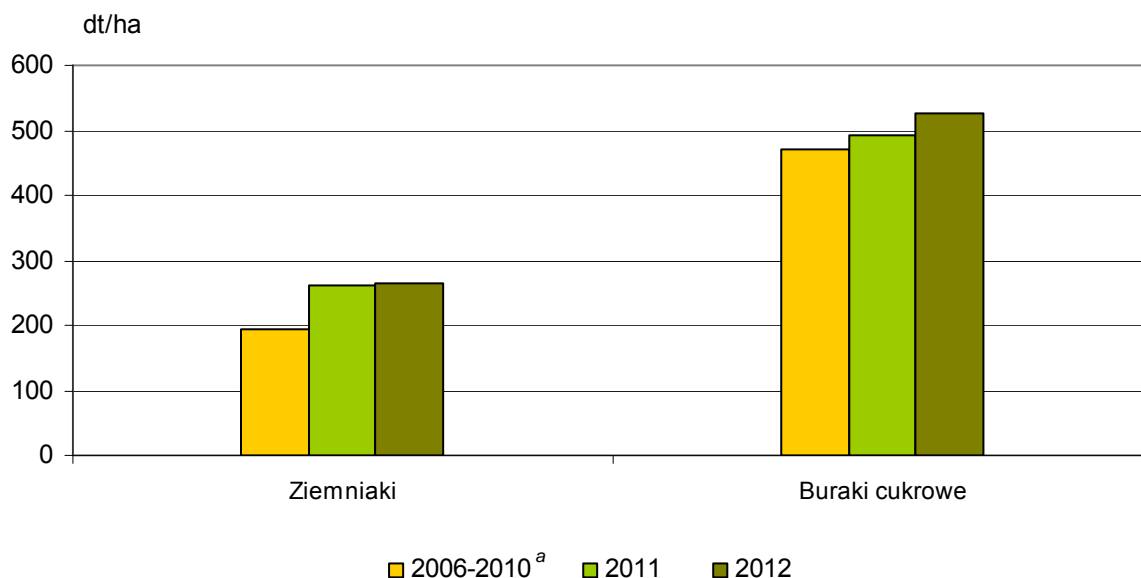
Zbiory ziemniaków ze względu na zmniejszenie areалу uprawy (mimo wysokiego plonowania) szacuje się na 1110,5 tys. t, tj. o 73,7 tys. t (o 6,2%) mniej od ubiegłorocznych (łącznie ze zbiorami ziemniaków uprawianych w ogrodach przydomowych).

Tabl. 3. Produkcja ziemniaków (łącznie z ogrodami przydomowymi)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006-2010 ^a	2011	2012		
	w liczbach bezwzględnych			2006-2010= =100 ^a	2011=100
Powierzchnia w tys. ha	56,2	45,4	41,7	74,2	91,9
Plony z 1 ha w dt	194	261	266	137,1	101,9
Zbiory w tys. t	1091,6	1184,2	1110,5	101,7	93,8

^a Przeciętne roczne.

Plony ziemniaków i buraków cukrowych w dt/ha

^a Przeciętne roczne.

Buraki cukrowe

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2012 r. wyniosła 7,7 tys. ha i była większa od ubiegłorocznej o 6,6%. Warunki pogodowe w bieżącym roku, pomimo zmienności, były bardzo korzystne dla wegetacji buraka cukrowego i przyrostu masy korzeni.

Szacuje się, że **plony buraków cukrowych** wyniosą 525 dt/ha i będą wyższe od ubiegłorocznych i średnich plonów z lat 2006-2010 odpowiednio o 6,5% i 11,7%.

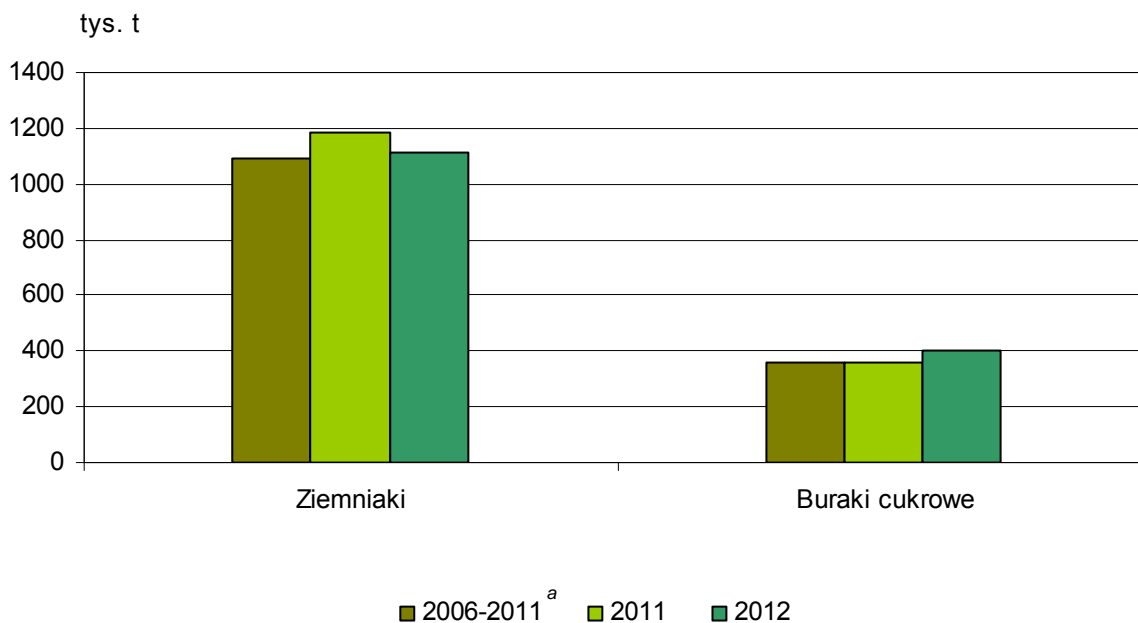
Zbiory buraków cukrowych w 2012 r. szacuje się na 403,9 tys. t, tj. więcej odpowiednio o 13,5% od zbiorów z roku poprzedniego i o 13,1% od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Tabl. 4. Produkcja buraków cukrowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006-2010 ^a	2011	2012 ^b		
	w liczbach bezwzględnych			2006-2010= =100 ^a	2011=100
Powierzchnia w tys. ha	7,6	7,2	7,7	101,4	106,6
Plony z 1 ha w dt	470	493	525	111,7	106,5
Zbiory w tys. t	357,0	355,7	403,9	113,1	113,5

a Przeciętne roczne. b Szacunek wynikowy.

Zbiory ziemniaków i buraków cukrowych

a Przeciętne roczne.

Siano łąkowe

Zima nie spowodowała większych szkód na trwałych użytkach zielonych, mimo tego stan roślinności łąkowo-pastwiskowej po mroźnej zimie (przy braku okrywy śnieżnej) był średni, a rośliny znajdowały się w gorszej kondycji w porównaniu z rokiem poprzednim. Korzystne warunki atmosferyczne w końcu maja i w I dekadzie czerwca pozwoliły na wczesne i sprawne

przeprowadzenie zbioru I pokosu siana łąkowego. Dlatego też zebrane siano było dobrej jakości i wysokiej wartości pokarmowej.

Plony I pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano ocenia się na 26,4 dt/ha, tj. na poziomie niższym niż w roku poprzednim o 9,6%.

Warunki meteorologiczne i zaopatrzenie roślin w wodę w końcu czerwca i w lipcu było na ogół dobre, stąd plony **II pokosu** siana łąkowego były dość wysokie i wyniosły 21,0 dt/ha. Były jednak niższe od plonów roku poprzedniego o 7,1%. We wrześniu warunki wzrostu roślinności na trwałych użytkach zielonych były nadal korzystne, a dostateczne uwilgotnienie spowodowało, że **plony III** pokosu siana były o 6,3% wyższe od ubiegłorocznych i wyniosły 11,9 dt/ha.

Łączne plony siana z trzech pokosów wyniosły 59,3 dt/ha, tj. o 5,7% mniej w porównaniu z rokiem 2011, natomiast zbiory ogółem wyniosły 803,6 tys. t, tj. i były niższe od roku poprzedniego o 1,1%.

Nadal najważniejszym czynnikiem ograniczającym plonowanie i zmniejszającym skład gatunkowy runi trwałych użytków zielonych jest ich niskie nawożenie. Ponadto, w związku z zaniechaniem hodowli bydła przez dużą część gospodarstw rolnych, znaczna część trwałych użytków zielonych jest nieskoszona i nieużytkowana od kilku lat, co dodatkowo wpływa negatywnie na ich stan.

Opracowanie: Edward Bedlechowicz, Teresa Binio
Ośrodek Warunków Życia i Badań Ankiety, tel. 042 6839254

Skład i opracowanie graficzne: Elżbieta Kucek
Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych